

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Mehmet Hilmi Güler tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygıyla dilerim. 15.12.2008

ALİ RIZA ÖZTÜRK

Mersin Milletvekili

Bor madenlerimiziz, rezerv miktarı ve kalite açısından ülkemizin en önemli yeraltı kaynaklarıdır. Dünya bor rezervlerinin % 80'i ülkemizde bulunmaktadır. Bor, stratejik bir madendir. Herhangi bir ticari meta şeklinde düşünülmesi ve serbest piyasa ekonomisi çerçevesinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Dünya bor piyasasında arz ve talep, tekeller tarafından kontrol edilmektedir. Dünya bor talebinin % 70'i iki tekelin denetimindedir: US Borax ve Eti Maden İşletmeleri. Eti Maden İşletmeleri'nin tek rakibi US Borax, dünya madencilik devi Rio Tinto'nun bir kuruluşudur. Rio Tinto, sahip olduğu parasal güç ile ulus devletler üzerinde etkili olabilmektedir. Rio Tinto karşısında, özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki küçük ölçekli madencilik şirketleri tutunamamakta, genellikle söz konusu tekelin içerisinde erimek durumunda kalmaktadırlar. Dünya bor pazarının önemli bir bölümüne sahip olan RTZ US Borax firması; üretim, depolama, dağıtım ve pazarlama faaliyetlerini son derece büyük bir örgütsel yapı içerisinde tek elden kontrol etmektedir. Bor minerali ve ürünlerinin bir kamu tekelı tarafından üretilip pazarlanması son derece doğaldır. Dağınık ve birbirleriyle rekabet halindeki küçük ölçekli firmalar yerine, üretim, depolama, dağıtım ve pazarlama faaliyetlerinin tek bir elden yürütülmesi bor pazarında fiyatlandırma disiplininin sağlanması bakımından en akılcı yöntemdir. Bu durum, bor rezervi bulunan diğer ülkeler için de geçerli olup, uygulama bu şekildedir. Bu gerçekler ortadayken;

- 1- Bor madenlerimizle BH Billiton şirketinin ilgilendiği doğru mudur? Doğru ise bu konuda Hükümet ve Bakanlık ne düşünmektedir?
- 2- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün özertleştirileceğı ve bunun sonucunda özertleştirilmesinin önünün açılacağı doğru mudur?
- 3- Avrupa Birliğı (AB), bor madeninden üretilen bor kimyasallarını "üremeye olumsuz etkili toksik madde" listesine almıştır. Bu listedeki ürünler, ticaret sırasında önemli kısıtlayıcı uygulamalara maruz kalmakta, riskli bulunan ürünler ihraç edilirken ambalajlarının üzerine çok tehlikeli olduğunu gösteren "kuru kafa" ya da çarpı şeklinde "kemik" logosu kullanılmaktadır. Bu durumda bor ürünleri, kuru kafa sembolü etiketleme yapılmadan Avrupa'ya ve dolayısıyla ikinci aşamada Dünya'ya ihraç edilemeyecektir. AB, 67/548/ECC sayılı AB Komisyonu direktifi doğrultusunda, tehlikeli maddelerin sınıflandırılması, ambalajlanması ve etiketlenmesine yönelik bu çalışmalara 2000 yılında başlamıştır. Maden Mühendisleri Odası, 8 Mart 2005 tarihinde Bakanlığınız başta olmak üzere ilgili kuruluşları uyarmış ve bu konuda çalışma yapılmasını talep etmiştir. Hükümet ya da Bakanlık tarafından bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldı ise; ne gibi çalışmalar yapılmıştır? Yapılmadı ise nedeni nedir?